SYL

Asiantuntijakuuleminen

HE 75/2023 vp opiskelua koskevien etuuksien osalta

Sakari Tuomisto

Sivistysvaliokunta 27.10.2023

Opintorahan ja huoltajakorotuksen indeksijäädytys 2024-2027

- Opintorahan (279 €/kk) indeksijäädytys johtaa tuen ostovoiman heikkenemiseen 31,70 eurolla vuoteen 2027 mennessä.
  - Opintorahan taso “kuihtuu” entisestään alle 250 euron tasolle nykyrahassa mitattuna.
- Opiskelijavanhemman opintorahan ja huoltajakorotuksen summasta (421 €/kk v. sis. 30 euron korotuksen) indeksijäädytyksen vaikutus olisi noin 43 euroa.
  - Huoltajakorotuksella korotettu opintoraha heikkenee vaalikauden aikana noin 13 euroa, vaikka hallituksen valmistelema 30 euron huoltajakorotuksen korotus huomioitaisiin.

SYL

Opintorahan ostovoiman kehitys 1992-2023

- Opintorahan ostovoima on heikentynyt noin 180 eurolla viimeisten n. 30 vuoden aikana.

→ Päätoimisen opiskelun mahdollisuus heikkenee.

→ Opintotuen kannustinvoima vaaditun 5 op suorittamiseen heikkenee.

→ Työnteon suhteellinen kannustin voimistuu palkkojen noustessa ja opintorahan heiketessä.

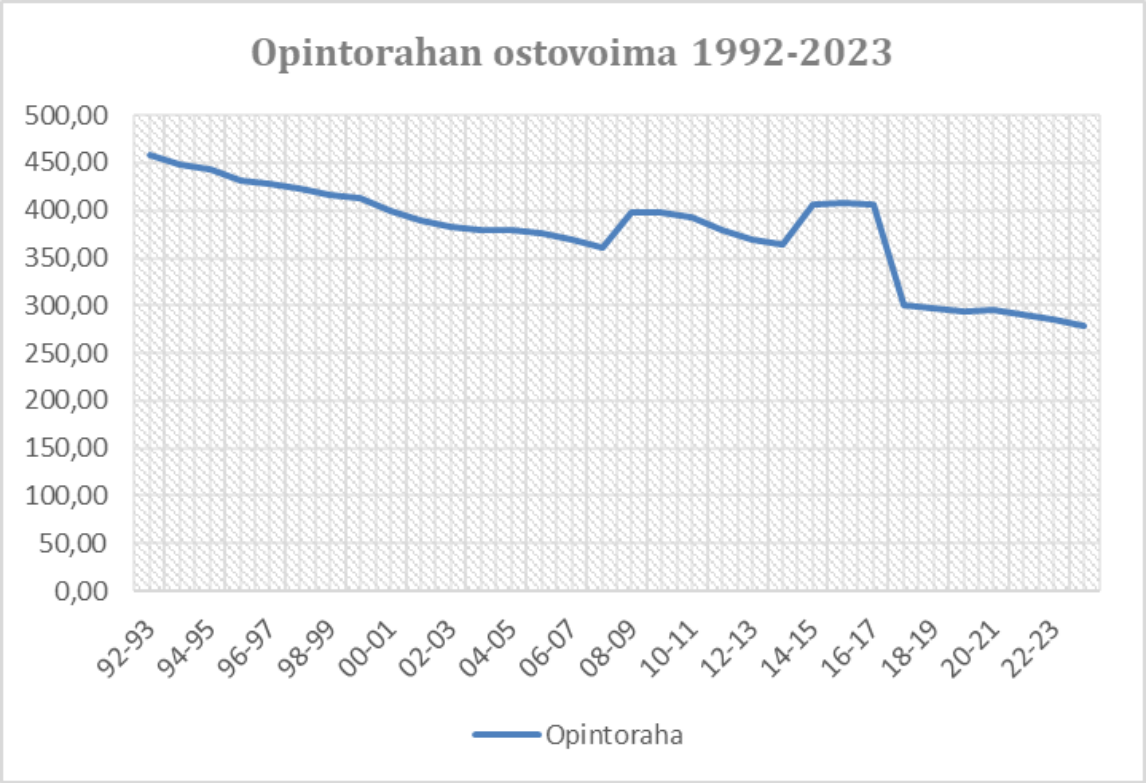

Päätoimisen opiskelijan toimeentulon kehitys Orpon hallituksen kaudella 2024-2027

SYL

Hallituksen toimet 2024-2027

- Opiskelijan rahamuotoisia etuuksia heikennetään usealla tavalla vaalikauden aikana.
- Yhteensä heikennykset rahamuotoisiin etuuksiin ovat noin 100-150 euroa/kk ja kasvaneen opintolainaosuuden aiheuttama korko korkeintaan 32 euroa/kk.
- Opiskelijan matalasta etuustasosta leikkaukset ovat lähes viidesosa.
- Opiskelijan etuudet laskevat matalimmalle tasolleen sitten vuoden 1992 kevään.

Muutos korkeakouluopiskelijoiden toimeentulossa	**Vaikutus**
Opintorahan indeksijäädytys	- 31,70 (€/kk)
Asumistuen indeksijäädytys	- 32 - 48 (€/kk)
Asumistuen leikkaukset (HE 74/2023 vp)	- 39,40 - 71,50 (€/kk)
Korotetusta opintolainaosuudesta aiheutuva korko (ol. 4 %)	- 32 (€/kk) (max.)
Yhteensä	**- 135,10 - 183,20 (€/kk)**

Opiskelijoiden etuuksien heikennysten seurauksia

1. Kouluttautumisen ja päätoimisen opiskelun mahdollisuus heikkenee.
2. Opiskelijoiden mielen hyvinvointi ja opiskelukyky heikkenee.
3. Erityisesti heikommissa tilanteissa olevien opiskelijoiden tilanne vaikeutuu.
4. Opiskelijoiden taloudellinen eriytyminen voimistuu.
5. Opiskelijoiden velkaantuminen voimistuu.
6. Valmistuneiden suuret elämänpäätökset kuten asunnon ostaminen ja perheen perustaminen voivat viivästyä.

→ ***Tarkemmin arvioiduista vaikutuksista kirjallisessa lausunnossa.***

SYL

SUOMEN YLIOPPILASKUNTIEN LIITTO
NATIONAL UNION OF UNIVERSITY STUDENTS IN FINLAND
FINLANDS STUDENTKÅRERS FÖRBUND

Kirjausehdotuksia lausuntoon:

- SiV näkee, että indeksijäädytysten myötä opintorahan ostovoima heikkenee merkittävästi ja vuoteen 2027 mennessä sen taso tulee ennustetun inflaation toteutuessa jäämään huomattavan pieneksi. Opintorahan ostovoiman kehitys on jäänyt negatiiviseksi edeltävinä vuosina 2000-luvun aikana. Tällä perusteella SiV näkee, että perusteet jättää opintotukilain mukainen opintoraha sekä huoltajakorotus indeksijäädytysten ulkopuolelle ovat vahvat.
- Saatujen asiantuntijalausuntojen perusteella SiV arvioi, että opintorahan ostovoiman lasku johtaa opiskelun mahdollisuuksien ja kannusteiden heikkenemiseen, mikä vaikeuttaa kansallisten koulutuspoliittisten tavoitteiden kuten koulutusasteen nostamisen ja opintoaikojen lyhentämisen saavuttamista. Päätoimiseen opiskeluun riittävä toimeentulo sekä oikein mitoitetut kannusteet ovat edellytys sille, että nuoren ikäluokan korkeakoulutusaste pystytään nostamaan 50 prosenttiin tulevaisuudessa.
- SiV huomioi, että esitetyt indeksijäädytykset opintotukeen sekä muihin etuuksiin ovat osa Orpon hallituksen laajempaa sosiaaliturvan muutosten kokonaisuutta, jonka myötä opiskelijoiden rahamuotoisten etuuksien taso laskee huomattavan paljon vaalikauden aikana. SiV näkee, että heikennykset saattavat olla kohtuuttoman suuria erityisesti niille opiskelijoille, joilla ei tilanne- tai henkilökohtaisista syistä ole mahdollisuutta täydentää toimeentuloaan työnteolla. SiV näkee, että hallituksen tulee opintotuen kokonaisuudistuksen yhteydessä ja valtiontalouden kestävyyden rajoissa kehittää opiskelijoiden etuuksia niin, että päätoimisen opiskelun aikaista toimeentuloa voidaan turvata ja päätoimisen opiskelun mahdollisuus taata.